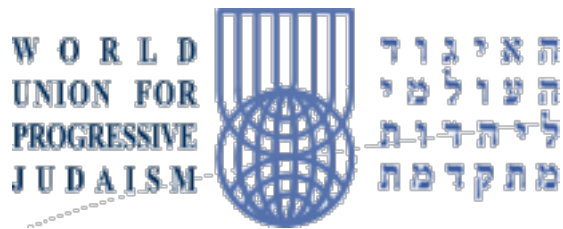

5775

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Sjabbat 23 mei 2015 / 5 siewan 5775, Bemidbar, Bemidbar/Numeri 1:1 - 4:20
Tanach blz. 261 - 270
Haftara: 1 Divré Hajamiem/Kronieken 15:1-15
Tanach blz. 1728 - 1729

Commentaar: rabbijn Joel Oseran, vice-president van de afdeling Internationale Ontwikkeling, World Union for Progressive Judaism, Jeruzalem

Vertaling: Paula Reisner

[Het Engelse origineel](#)

Tellen in de Woestijn: Wie wordt er geteld en wie telt mee in een eigentijdse volkstelling van het joodse volk/de joodse familie?

Heeft u er ooit bij stil gestaan en uzelf afgevraagd waarom het vierde boek van de Tora twee verschillende namen heeft? In het Hebreeuws noemen we het *Bemidbar* (In de wildernis), terwijl we er in Nederland naar verwijzen als Numeri (Getallen). De eenvoudige uitleg daarvoor is het feit dat Bemidbar begint met het verhaal over de volkstelling onder de twaalf stammen van Israël – het draait helemaal om getallen en tellen. Het is interessant dat het boek Bemidbar in sommige rabbijnse teksten 'Het Boek van de Census' (*Sefer HaPekoedim*) wordt genoemd. Toch weten we dat de correcte Hebreeuwse aanduiding van het boek, naar het eerste woord 'bemidbar', 'in de wildernis' is: dat is de fysieke omgeving waarin

de Israëlitische stammen zich bevinden als ze vanuit Egypte hun weg vinden naar het Beloofde Land (met een uiterst belangrijke stop bij de Sinaï).

Het is duidelijk dat de handeling van het tellen, het vaststellen hoeveel leden er bij de verschillende stammen horen, de hoofdfocus lijkt te zijn van onze wekelijkse Tora-afdeling. Het doel van de telling was zeer waarschijnlijk om te inventariseren wat er voor een eventuele oorlog nodig was. En, hij had te maken met de voorbereiding op de onvermijdelijke veldslagen waarmee onze voorouders te maken zouden krijgen tijdens hun tocht naar het thuisland.

Wij Joden houden ons nog steeds bezig met cijfers en met tellen. We lijken te gedijen bij onderzoeken en het uitzoeken met hoe velen we zijn. Wanneer we een nieuwe plek bezoeken, in het bijzonder een ander land dan ons eigen land, vragen we altijd: 'Hoeveel Joden wonen er hier?' We zijn gefixeerd op getallen, op het vaststellen wie tot de familie hoort. En op de meest diepgaande wijze begrijpen we dat onze veiligheid en kracht om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden, afhankelijk is van ons aantal (overleving is een soort oorlogvoering, nietwaar?).

Nog maar kort geleden vierde de Staat Israël, ons nationale thuisland, zijn 67e verjaardag. Een jaar eerder werden de resultaten van een de nationale volkstelling bekendgemaakt. Het aantal Israëli's volgens deze laatste cijfers is 8.180.000, van wie 75% joden zijn (6.135.000), 20,7% Arabieren (1.694.000) en 4,2% niet-Arabische Christenen, Bahai en anderen (gebaseerd op Israëls Centrale Bureau van Statistiek). En oh, hoe zeer zijn we er ons niet van bewust dat alle cijfers niet gelijk zijn? Zeggen dat er tegenwoordig 6 miljoen Joden in Israël wonen heeft een totaal andere betekenis dan 5.999.999. Er zijn vandaag 6 miljoen Israëli's en – met de toekomst in gedachten – telt het verder op. Wat een speciale betekenis heeft deze volkstelling, dit getal, voor Joden overal ter wereld.

Toch weten we dat niet alle leden van onze twaalf stammen thuis (in Israël) wonen. De joodse familie telt bij benadering 13,8 miljoen zielen, van wie het grootste aantal buiten Israël, in Noord Amerika, woont (5,8 miljoen). Demografen vertellen ons dat over vijftien à twintig jaar het aantal familieleden dat thuis woont gelijk zal zijn aan het aantal familieleden in het buitenland (de diaspora). De trend is onmiskenbaar – elk jaar wonen meer familieleden thuis en wonen minder familieleden weg van Huis.

De vraag die ons misschien nog het meest de betekenis van cijfers in de joodse wereld vandaag de dag helpt begrijpen, is de vraag wie er werkelijk mee telt. Nee, ik bedoel niet wie tegenwoordig de joden telt, dat wil zeggen wie de volkstelling heeft uitgevoerd, maar eerder wie het verschil maakt – wiens aanwezigheid telt echt in de joodse wereld? De volkstelling in onze sidra Bemidbar, gaf waardevolle en nuttige informatie die onze leiders konden gebruiken bij het vaststellen op wie kon worden gerekend voor de dienst aan God en aan het volk/de familie. Elke stam droeg speciale attributen bij, waarbij de Leviëten speciale verantwoordelijkheid droegen voor alles wat het Tabernakel aanging.

In onze tijd hebben we zowel helderheid als inzicht nodig om vast te stellen op wie kan worden gerekend wat betreft dienstbaarheid aan het joodse volk/de familie en aan ons thuisland, Israël. De Israëlitische charediem [ultra-orthodoxen, red.] worden geteld in Israëls volkstelling, maar er kan op slechts weinigen worden gerekend voor de dienstplicht (in welke

vorm dan ook). (De tijd zal leren of de wetgeving waardoor ook charediem in dienst moeten, deze situatie zal veranderen). Interessant is dat de volkstelling in de Tora uitging van alle mannen van twintig jaar en ouder die in aanmerking kwamen voor het leger (in het Hebreeuws: *Jotsé Tsava*). In het tegenwoordige Israël wordt zowel van vrouwen als van mannen geëist dat men het leger in gaat.

Maar hoe zit het met de joden (de stamleden) die buiten de grenzen van het thuisland, de staat Israël, wonen? Wij worden meegerekend in de telling, maar kan er op ons worden gerekend als het gaat om het dienen van ons volk/onze familie en ons thuisland? Hebben de Joden in de diaspora - vrouwen en mannen - een speciale verantwoordelijkheid om het joodse volk/familie en ons collectieve thuisland, de staat Israël, te dienen? Of wordt er alleen van de leden van de familie (de stam) die thuis wonen geëist dat zij de familie en het thuisland dienen?

De vraag wordt in een later deel van het boek Numeri beantwoord, in sidra Mattot (Bemidbar 32:1-40). Wanneer de Israëlieten zich voorbereiden om de rivier de Jordaan over te steken om hun thuisland binnen te gaan - zich van de veldslagen die hen te wachten staan maar al te zeer bewust -, komen twee stammen, Re'oeveen en Gad, bij Mosjé met een speciaal verzoek. Deze twee stammen hadden grote kudden vee in hun bezit en het land aan de Oostzijde van de rivier de Jordaan was fantastisch geschikt voor de veeteelt. Gaf Mosjé toestemming om buiten het land te blijven en daar veeteelt te bedrijven? In wat wel geldt als een van de meest verstrekkende antwoorden ooit gedaan door Mosjé, antwoordt hij de stammen Re'oeveen en Gad: „Wilt u hier blijven terwijl uw broeders ten strijde trekken?” (Bemidbar 32:6). Tenslotte stemmen de twee stammen ermee in om hun vee en huishoudens aan de oostkant van de rivier te laten, maar samen met hun andere familieleden de Jordaan over te steken om te helpen het Land in handen te krijgen. Pas nadat alle Israëlitische stammen de Jordaan overgestoken waren en veilig thuis, zouden de [strijders van de, red.] stammen van Re'oeveen en Gad terugkeren naar hun families buiten het Land (diaspora).

Wat een machtig voorbeeld van meegerekend worden. De stammen Re'oeveen en Gad vonden het leven in de diaspora meer passend en geschikt voor henzelf en voor hun levensstijl. Ze hadden een dilemma – hoe hun eigen persoonlijke lotsbestemming te vervullen terwijl er tegelijkertijd op hen gerekend kon worden om hun grotere familie te helpen de toekomst veilig te stellen in hun land. Ze bereikten uiteindelijk een compromis, dat beide stammen in staat stelde om zowel waarachtig te handelen naar de behoeften van hun stam als het veilig stellen van het lot van de grotere familie.

In de hedendaagse joodse wereld zijn wij, die tot de Bné Jisrael (twee van de twaalf stammen die zijn overgebleven) horen, zo divers en pluralistisch als maar kan. We leven verschillende levens, spreken verschillende talen, eten verschillend voedsel, hebben verschillende meningen over bijna alle kwesties van belang. En we wonen in verschillende plaatsen – sommigen Thuis, sommigen weg van Huis. Hoe kan er op ons, degenen die wonen in de diaspora, gerekend worden, zoals in het verre verleden op de stammen Re'oeveen en Gad kon worden gerekend om de noodzakelijke dienstverlening en steun te verlenen aan de familie die Thuis woont? Tegenwoordig wordt er van diaspora-joden niet verwacht dat ze letterlijk de strijd voeren die nog woedt in het Thuisland (hoewel de verhalen van diaspora-joden die sinds de Onafhankelijkheidsoorlog vrijwillig in het Israëlitische leger hebben gediend

ongelooflijk inspirerend zijn). Maar diaspora-joden kunnen en moeten hun manier vinden om verbinding te maken met hun Thuisland, om zelf iets bij te dragen en met hun eigen middelen het Thuisland te versterken. En, om verantwoordelijkheid te nemen voor wat er gebeurt in ons Thuisland, omdat Israël niet minder jouw Huis is dan dat het ons Huis is – de familie die in Israël woont.

De volkstelling uit de Tora is gebaseerd op het principe dat er gerekend kan worden op de dienstbaarheid van alle familieleden van Israël (de twaalf stammen). Het is een principe dat verenigt. Dat is de fundamentele betekenis van familie, en uiteindelijk is dat het principe, meer dan enig ander, dat de eenheid van het Joodse volk mogelijk in stand zou kunnen houden.